

KLAGANDE

Migrationsverket

MOTPART

Bodens kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Umeås dom den 9 mars 2020 i mål nr 366-20,
se bilaga A

SAKEN

Statlig ersättning för asylsökande

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Migrationsverket yrkar att kammarrätten fastställer Migrationsverkets beslut den 27 maj 2019 att inte bevilja statlig ersättning om 43 200 kr för individen S.M.A. under perioden 20–31 december 2017.

Bodens kommun anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR I KAMMARRÄTTEN

Migrationsverket anför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Det är den som ansöker om en förmån som måste visa att förutsättningarna för att erhålla sådan är uppfyllda och kommunens uppgiftsskyldighet framgår dessutom av 22 § förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl., asylersättningsförordningen. De förhållanden som kommunen anför måste vidare stämma överens med den period kommunen ansöker om ersättning för, vilken i aktuellt ärende är 20–31 december 2017.

S.M.A. fyllde 18 år den 20 december 2017 och bedömningen ska därför ske enligt 10 § asylersättningsförordningen. Migrationsverket ifrågasätter inte vårdbehovet för S.M.A. Det framgår dock inte att hans psykiska ohälsa har lett till ett sådant socialt nedbrytande beteende som krävs för rätt till ersättning. Det finns även skäl att ifrågasätta om vårdbehovet har den styrka, varaktighet och intensitet som motsvarar ett vårdbehov enligt 3 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, under den sökta perioden. Det är inte visat att rekvisiten i 3 § LVU är uppfyllda och rätt till ersättning saknas därmed.

De tidsperioder kommunen påtalar avser tid innan S.M.A. fyllde 18 år och bedömningen skedde därför utifrån en annan bestämmelse.

Kommunen anför bl.a. följande till stöd för sin inställning.

S.M.A. placerades den 15 september 2017 på ett HVB-hem eftersom det dåvarande boendet inte kunde tillgodose hans vårdbehov. Migrationsverket har beviljat kommunen ersättning för tidigare vårdperioder under placeringstiden och har således inte ifrågasatt att S.M.A. då hade ett sådant vårdbehov som avses i 3 § LVU. S.M.A. har inte någon fastställd psykiatrisk diagnos. Hans psykiska ohälsa bedöms bero på traumatiserande upplevelser. Det saknas belägg för att hans utåtagerande beteende är en direkt yttring av den psykiska problematiken.

S.M.A. har misshandlat personal och har varit hotfull mot såväl personal som andra ungdomar på tidigare boende. Skolgången har inte fungerat och S.M.A. misstänktes använda droger då han vägrade lämna drogtest. Det beteende som låg till grund för omplaceringen har inte förändrats trots avsaknaden av frekventa och allvarliga incidenter. För S.M.A. visade det sig att vården var tillräcklig för att allvarliga incidenter inte skulle inträffa. Det innebär dock inte att vården inte var nödvändig. Trots att vården stämt överens med vårdbehovet har ett antal händelser skett. I oktober 2017 inkommer en polisanmälan angående misstanke om brott. S.M.A. hamnar vidare i konflikt med en annan ungdom på boendet och kastar saker omkring sig. I november 2017 avviker S.M.A. från HVB-hemmet och återvänder, trots förbud härom, till det tidigare boendet. Han är hotfull och knuffar personal och händelsen polisanmäldes. I december 2017 får S.M.A. ett utbrott, kastar sönder porslin samt skadar sig själv.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om kommunen har rätt till ersättning för vårdkostnader under perioden 20–31 december 2017 avseende individen S.M.A. Vården har skett med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) men kommunen gör gällande att S.M.A. haft ett vårdbehov på grund av sådana förhållanden som

avses i 3 § LVU. Den 20 december 2017 bedömdes S.M.A. ha fyllt 18 år. Kommunens rätt till ersättning för aktuell period ska därför bedömas utifrån bestämmelsen i 10 § asylersättningsförordningen.

Av utredningen i målet framgår i huvudsak följande omständigheter om S.M.A. Den 15 september 2017 beslutades att S.M.A. skulle omplaceras till ett HVB-hem. Han lider av psykisk ohälsa som bedöms grunda sig i en traumatisering. Han har svårigheter i det sociala samspelet och med att hantera känslor samt har ett utåtagerande beteende. S.M.A. har varit hotfull mot personal och ungdomar samt våldsam mot fysiska föremål. Han har blivit polisanmäld för skadegörelse, hot och misshandel. I kammarrätten har kommunen även anfört att S.M.A. avvikit från HVB-hemmet, vägrat lämna drogtest samt haft utbrott och skadat sig själv. Skolgången har vidare inte fungerat.

Kammarrätten kan konstatera att det i målet är ostridigt att S.M.A. lider av psykisk ohälsa. Någon diagnos har emellertid inte fastställts och beteendet kan även iaktas hos andra som inte har samma besvär.

Av utredningen i målet framkommer att S.M.A. placerades på aktuellt HVB-hem i september 2017 och det är i målet ostridigt att Migrationsverket har beviljat kommunen ersättning enligt 9 § asylersättningsförordningen för tidigare vårdperioder under placeringstiden.

Kammarrätten anser att av kommunen anförda förhållanden är tillräckligt konkreta för att visa att det har funnits ett vårdbehov på grund av sådana förhållanden som avses i 3 § LVU.

Även om S.M.A. har gjort vissa framsteg i vården har en incident inträffat så sent som i slutet av december 2017. Vårdbehovet får därför anses ha kvarstått under aktuell period.

Kammarrätten anser vidare att det är klarlagt att vården av S.M.A. påbörjades innan han fyllde 18 år. Förutsättningarna för ersättning under aktuell period är därmed uppfyllda. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

██████████
kammarrättslagman
ordförande
(skiljaktig mening)

██████████
tf. kammarrättsråd

██████████
tf. kammarrättsassessor
referent

Kammarrättslagmannen ██████████ skiljaktiga mening

I likhet med majoriteten anser jag att det i målet är ostridigt att S.M.A. lider av psykisk ohälsa.

Enligt kommunen har S.M.A. misshandlat personal och varit hotfull mot såväl personal som andra ungdomar på de boenden som han har varit placerad på. Skolgången har inte fungerat och han har misstänkts använda droger då han vägrat lämna drogtest. I oktober 2017 inkom en polisanmälan om misstanke om brott. I november 2017 avvek S.M.A. från HVB-hemmet och återvände, trots förbud om det, till ett tidigare boende. Han var hotfull, knuffade personal och händelsen polisanmälades. Han fick i december 2017 ett utbrott, kastade porslin samt skadade sig själv.

Migrationsverket har framhållit att S.M.A. har ett vårdbehov men att det inte rör sig om ett sådant socialt nedbrytande beteende som anges i 3 § LVU som krävs för att ersättning ska utgå.

Det underlag som kommunen lägger fram måste således innehålla uppgifter som tydliggör att förhållanden är sådana att LVU kan komma ifråga.

Att S.M.A. har varit utåtagerande, agerat hotfullt och våldsamt mot personal och andra på boendena är enligt min mening inte tillräckligt för att göra sannolikt att han utsätter sin hälsa eller utveckling för påtaglig risk för att skadas (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 6 oktober 2020 i mål nr 6226-19). Något missbruk av droger har inte konstaterats och vad de aktuella polisanmälningarna närmare har handlat om eller har resulterat i framgår inte heller (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2000 ref. 33). Jag anser mot denna bakgrund att de omständigheter som kommunen har lagt fram inte gör sannolikt att S.M.A. under den aktuella perioden utsatt sin hälsa eller utveckling för påtaglig risk att skada genom sådant socialt nedbrytande beteende som anges i 3 § LVU. Migrationsverkets överklagande ska därför bifallas.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UMEÅ**

DOM
2020-03-09
Meddelad i Umeå

Mål nr
366-20

KLAGANDE
Bodens kommun

MOTPART
Migrationsverket

ÖVERKLAGAT BESLUT
Migrationsverkets beslut den 27 maj 2019, dnr 733-2018-13495, och
den 20 juni 2019, dnr 733-2018-13495

SAKEN
Ersättning enligt förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. (asylersättningsförordningen)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avskriver målet i den del som avser ersättning för individen M.N. (löpnummer 2).

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att Bodens kommun har rätt till statlig ersättning med 43 200 kr för individen S.M.A. (löpnummer 1) avseende perioden den 20 december – 31 december 2017.

BAKGRUND

Bodens kommun (kommunen) ansökte om ersättning enligt 10 § asylersättningsförordningen. Ansökan avsåg kostnader för två individer som vårdats frivilligt enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, men på grund av sådana förhållanden som beskrivs i 3 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Ansökan avsåg ersättning för:

- S.M.A. (löpnummer 1) för perioden 20 december – 31 december 2017 med 43 200 kr
- M.N. (löpnummer 2) för perioden 13 december – 31 december 2017 med 36 100 kr

Migrationsverket avslog ansökan med motiveringen att det inte framgår att S.M.A. och M.N. hade ett vårdbehov på grund av sådana förhållanden som beskrivs i 3 § LVU. Det framgår inte heller att det förelåg ett sådant vårdbehov före deras 18-årsdagar, vilket är en förutsättning för rätt till ersättning från 18-årsdagen då vården ges med stöd av SoL.

YRKANDEN M.M.

Kommunen yrkar att sökt ersättning om 79 300 kr för S.M.A. och M.N. ska beviljas och anför bl.a. följande. Det framgår av handlingarna att S.M.A. och M.N. hade ett vårdbehov motsvarande vad som framgår av 3 § LVU före och efter uppnådd myndighetsdag. Då de samtyckte till vården kunde den ges på frivillig väg med stöd av SoL. Vid samverkansmöte med Migrationsverket försökte kommunen få Migrationsverket att hjälpa S.M.A. med ett boende för honom utifrån hans beteende och svårigheter. Migrationsverket undersökte möjligheterna men fann inget boende som var lämpligt för honom varpå kommunen beslutade att ha kvar S.M.A. på behandlingshemmet så att han fick den vård han behövde utifrån sina svårigheter. Vad gäller M.N. så föll vården inte väl ut vid kommunens

vanliga asylboende. Utifrån hans problematik omplacerades han vid några tillfällen till olika behandlingshem.

Till stöd för sin talan har kommunen åberopat tjänsteskrivelser avseende bedömningen av S.M.A:s och M.N:s vårdbehov samt placeringsbeslut.

Migrationsverket har genom omprövningsbeslut den 20 juni 2019 delvis ändrat sitt tidigare beslut och beviljat kommunen sökt ersättning för individen M.N. med 36 100 kr.

Migrationsverket anser att överklagandet ska avslås vad gäller S.M.A och anför i huvudsak följande. Migrationsverket ifrågasätter inte kommunens bedömning att S.M.A. har ett visst vårdbehov. Migrationsverket är dock förpliktigt att vid tillämpningen av asylersättningsförordningen bedöma om de förutsättningar som anges i den aktuella bestämmelsen i LVU även kan återfinnas i det underlag som ingår i kommunens ansökan om ersättning. Migrationsverket bedömer att det kommunen har tillagt i överklagandet ytterligare understryker att orsaken till vårdplaceringen i huvudsak var S.M.A:s psykiska mående. Det framgår inte av tillgängligt underlag att grunden för vårdbehovet, såväl under sökt ersättningsperiod som innan han fyllde 18 år, utgick från hans eget beteende, som i sig skulle medföra att han utsatte sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende. Migrationsverket bedömer därför att kriterierna i 3 § LVU inte är uppfyllda och således inte heller kraven i 10 § asylersättningsförordningen.

RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

Enligt 8 § första stycket asylersättningsförordningen har en kommun rätt till ersättning för kostnader för mottagande av ensamkommande barn som Migrationsverket har anvisat till en kommun enligt 3 § andra stycket lagen

(1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. Ersättningen betalas ut under den tid som barnets ansökan om uppehållstillstånd prövas från och med det datum som anges i beslutet om anvisning. Om en ansökan om uppehållstillstånd avslås, betalas ersättning ut fram till dess att rätten till bistånd har upphört enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Ersättning betalas ut som längst fram till dess att barnet fyller 18 år, om inte annat följer av 10 §.

Enligt 9 § asylersättningsförordningen har en kommun utöver schablonersättningen enligt 8 § rätt till ersättning för kostnader för vård som ges till barn under 18 år med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Ersättning ska även betalas ut för kostnader för vård när det finns ett vårdbehov på grund av sådana förhållanden som avses i 2 eller 3 § samma lag men vården ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:543).

Av 10 § asylersättningsförordningen följer att för personer som avses i 8 och 9 §§ och som har fyllt 18 men inte 21 år ska ersättning betalas ut för kostnader för vård som ges med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Ersättning ska även betalas ut för kostnader för vård när det finns ett vårdbehov på grund av sådana förhållanden som avses i 3 § samma lag men vården ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453). Rätten till ersättning förutsätter att vården har påbörjats innan barnet har fyllt 18 år. Ersättning ska betalas ut för kommunens faktiska kostnad per person och dygn.

Enligt 3 § LVU ska vård beslutas om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende. Vård skall också beslutas om den som dömts till sluten ungdomsvård enligt 32 kap. 5 § brottsbalken vid verkställighetens

slut bedöms vara i uppenbart behov av fortsatt vård för att inte löpa sådan risk som avses i första stycket.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

M.N.

Migrationsverket har genom omprövningsbeslut den 20 juni 2019 beviljat kommunen statlig ersättning avseende M.N. med 36 100 kr. Kommunen har därmed beviljats ersättning i enlighet med vad kommunen har ansökt om och var kommunen yrkar i sitt överklagande avseende M.N. Det återstår därmed ingenting för förvaltningsrätten att pröva. Målet ska därför skrivas av från vidare handläggning i denna del.

S.M.A.

Det ankommer inte på Migrationsverket, eller i förlängningen förvaltningsdomstolarna, att överpröva kommunens beslut om vård som sådant. Däremot måste det göras en nödvändig gränsdragning mellan sådana omständigheter som avses i 2 och 3 §§ LVU och andra omständigheter som kan ligga till grund för ett beslut om vård.

Det är kommunen som har att visa att de har rätt till yrkad statlig ersättning. Av utredningen i målet framgår att S.M.A. har en psykisk ohälsa som kommunen bedömt grundar sig i en traumatisering. S.M.A. har svårt att hantera känslor och har ett utåtagerande beteende. Han har varit hotfull mot personal och andra ungdomar samt våldsam mot fysiska föremål. S.M.A. har blivit polisanmäld för skadegörelse, hot och misshandel. Utifrån S.M.A:s psykiska ohälsa har han svårigheter i det sociala samspelet med andra och har därmed ett stort behov av stöd. S.M.A. har behov av tydlig struktur med behandling inriktad på hans mångfasetterade problematik.

Förvaltningsrätten finner att det av utredningen i målet framgår att S.M.A. har en psykisk ohälsa. Däremot framgår även att han har en mångfasetterad problematik bestående av bl.a. ett utåtagerande och hotfullt beteende. Enligt förvaltningsrätten ger detta stöd för att S.M.A. inte enbart haft ett vårdbehov till följd av psykisk ohälsa utan att han även utöver detta bedömts ha ett socialt nedbrytande beteende. Av utredningen framgår också att kommunen bedömt S.M.A:s vårdbehov som så omfattande att tvångsvård enligt LVU skulle ha varit nödvändig om S.M.A. inte hade samtyckt till vården.

Förvaltningsrätten finner därför att utredningen i målet ger stöd för att S.M.A. haft ett vårdbehov och vårdats på grund av sådana förhållanden som beskrivs i 3 § LVU under den period ansökan avser. Förvaltningsrätten finner vidare det visat att vården påbörjades innan S.M.A. fyllde 18 år. Överklagandet ska därför bifallas och kommunen beviljas statlig ersättning med 43 200 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03).

förvaltningsrättsfiskal

I avgörandet, som är enhälligt, har förvaltningsrättsfiskalen

 samt nämndemännen   och

 deltagit.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.